

- om kendte personer begravet på

Almen Kirkegård

AALBORG
KOMMUNE.DK

Indholdsfortegnelse:

Forord	side 2
Kirkegårdens historie	side 3
Frants Thestrup	side 5
Ole Nielsen Føltved	side 6
Louis le Normand de Bretteville	side 7
Morten Nielsen	side 8
William Halling	side 9
Albrecht Christian Johansen Myhre	side 10
Emanuel Tauber	side 11
Peter Christian Kierkegaard	side 12
Niels Erik Vangsted	side 13
Iakob Kjellerup	side 14
Heinrich Tønnies	side 15
Christian Zinck	side 16
Christoffer Strøyberg	side 17
Marie Ree	side 18
Kort over Almen Kirkegård	side 19
Christen Winther Obel	side 21
Poul Pagh	side 22
Niels Peter Vang	side 23
Niels August Eigenbroth	side 24
Jørgen Berthelsen	side 25
Henning Smith	side 26
Harald Jensen	side 27
Erik Jensen	side 28
Vilh. (Vilhelm) Lassen og Marie Lassen	side 29
JM (Immanuel) Stuhr	side 30
William Stuhr	side 31
Kathrine Ulkær	side 32
Bernhard Thorsen	side 33
Marius Andersen	side 34
Gerhard Sophus Nielsen	side 35
Bernhard Wosylus	side 36
Kilder	side 37

1 Nummeret øverst i højre side angiver placeringen af gravstedet på kortet på side 19 og 20.

- om kendte personer begravet på **Almen Kirkegård**

Aalborgs kommunale kirkegårde er smukke åndehuller i byen og er i dag gode udflugtsmål, når du gerne vil være i rolige og grønne omgivelser.

Almen Kirkegård er et sted med mange person- og kulturhistoriske minder. Går du rundt på kirkegården, genkender du måske flere navne fra byens gadeskilte og tænker: Hvorfor lægger de navne til gader i byen? Nogle af svarene finder du i dette hæfte, der fremstiller et mindre udvalg af kendte personer. De har bidraget til byens udvikling inden for historie, kultur, politik eller økonomisk virksomhed.

Almen Kirkegård er byens ældste kirkegård. En vandring rundt på kirkegården, se kortet på midtersiden, giver mulighed for at se gravsteder og monumenter fra forskellige perioder i kirkegårdens historie.

Aalborg Kommune herunder Park & Natur byder med dette hæfte velkommen til en vandring gennem Aalborgs historie.

Mariann Nørgaard
Rådmand

Kirsten Lund Andersen
Stadsgartner

Almen Kirkegårds historie i korte træk

Almen Kirkegårds historie kan føres helt tilbage til slutningen af Middelalderen. Nedenstående beskriver i korthed udvidelser og bygningerne i kirkegårdens historie.

Skt. Jørgens Kirkegård har ligget på hjørnet af Hasserisgade og Kirkegårds-gade siden slutningen af Middelalderen. På kirkegården har der også været en kirke, som for længst er blevet revet ned. I slutningen af Middelalderen er spedalskhed en frygtet og smitsom sygdom. For at undgå smitte isoleres de syge på Skt Jørgens gårde med tilhørende kirkegårde og kirker uden for byerne.

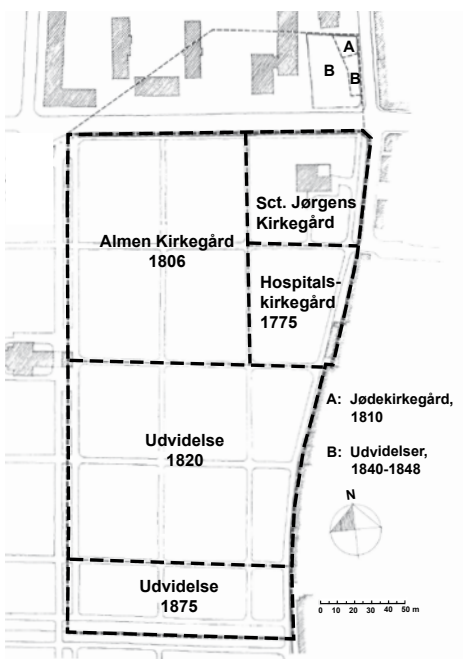
I 1794 får Aalborg Stiftshospital cancelliets tilladelse til at anlægge en kirkegård uden for byen. Hospitalet ejer jord, Klostermarken, syd for Skt. Jørgens Kirkegård, og 3152 m² bliver udskilt herfra til formålet. Den nye kirkegård er et eftertragtet sidste hvilested blandt byens mere velstillede borgere. Der er nemlig ikke plads til flere kister under kirkegulvene, og det er ikke ønskeligt at blive begravet på de overfyldte bykirkegårde.

De gode erfaringer med den nye Hospitalskirkegård betyder, at bystyret beslutter, at kirkegårdene ved Budolfi Kirke og Vor Frue Kirke skal nedlægges, og et behov for nye udvidelser opstår. I 1804 får byen kongelig tilladelse til, at en parcel ejet af Aalborg Stifthospital i tilknytning til Hospitalskirkegården overdrages til begravelsesplads. Kun det vestlige areal bliver udlagt til kirkegård, medens den sydlige del bli-

ver udlejet indtil 1819. Beslutningen om denne udbygning finder sted lige før, et forbud mod fortsat at begrave i kirkerne bliver indført i 1805.

I 1820 opstår der endnu engang behov for en udvidelse af kirkegården. Udvidelsen finder sted mod syd på det areal, som blev udlagt til formålet i 1804. I 1875 bliver kirkegården udvidet med et areal på 4764 m², der ligger syd for den udvidelse, der fandt sted i 1820.

Fra 1870 vokser indbyggertallet i Aalborg på grund af industrialiseringen, og endnu en udvidelse bliver aktuel i 1882. Denne gang udvides kirkegården mod vest.

Udsnit af Almen Kirkegård med indtegning af udvidelser gennem kirkegårdens historie.
Kilde: Aalborg bys kirkegårde

I forbindelse med denne udvidelse bliver kirkegården omkranset af en granitmur på syd-, nord- og vestsiden.

Granitmuren fra 1882

Et nyt kirkegårdskapel bliver bygget i perioden 1890-1891 til at afløse det i 1808 opførte kapel på Skt. Jørgens Kirkegård. Kapellet bygges i nyromansk stil og tegnes af arkitekten H.A. Boss. I 1931 omdannes en mindre sal i vestenden af kapellet til krematorium. Krematoriet er i funktion indtil 1969, da det bliver afløst af det nye krematorium på Østre Kirkegård.

Kapellet, udført i perioden 1890-91

En kraftig udbygning af Vestbyen og byggeriet af Vor Frelser Kirke i 1901 medfører et behov for en sidste udvidelse af Almen Kirkegård. Denne udvidelse begrænses af en linie, der følger

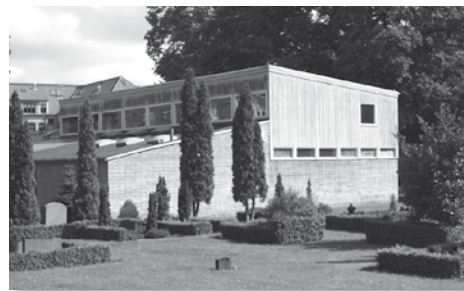
kirkegårdens vestdige og mod syd og øst så langt hospitalets jorde strækker sig. I 1922 beslutter Aalborg Byråd, at Kong Christians Allé skal føres igennem til Hobrovej og køber 12.360 m² til formålet.

Den 13. september 1939 får Ligbrændingsforeningen kirkegårdsbestyrelsens tilladelse til at bygge et kolumbarium, som er en bygning, hvor urnerne opstilles i nicher i bygningens vægge. Det bliver indviet i 1941. I 1999 bliver kolumbariet lukket, og de sidste urner flyttes.

Kolumbariet bygget 1941

I 1959 bygges en administrationsbygning med redskabsrum, tegnet af arkitekten H. Schultz, som i dag anvendes til mandskabs- og redskabsrum. Administrationen er i dag flyttet til Teknik- og Miljøforvaltningen.

Mandskabs- og redskabsrum

Frants Thestrup, *1653 - †1735

Biskop, folkeoplysning, ungdomsbibliotek.

1

© Det Kongelige Bibliotek,
Kort- og Billedarkivet

Frants Thestrup læser først hebræisk, filosofi og medicin, før han læser teologi. Som 22-årig bliver han rektor for den forfaldne latinskole i Nyborg, som han genrejser. Han bliver i 1684 sognepræst på Lolland, hvor han erfarer ungdommens uvidenhed og indfører undervisning i den lille katekismus. I 1698 kommer han til Helliggejstkirken i København. Her er det for den første kirkeskole i sognet, at Thestrups indsats bliver en milepæl i Københavns skolevæsens historie. Børnene modtager både gratis undervisning, klæder og mad. Han kommer i 1709 til Aalborg, hvor han er biskop til sin død i 1735. I Aalborg fortsætter han med undervisning i den lille katekismus. Thestrups ønske om at udbrede lærdom til ungdommen kommer også til udtryk i hans indsats for at forny en gammel bogsamling bag alteret i Budolfi Kirke. Det bliver til Aalborgs første offentlige bibliotek til brug for ungdommens studier. En samling fredagsprædikener viser Thestrups fromhed.

Thestrup og hans familie har ligget begravet i et særligt gravkammer bag alteret i Budolfi Kirke indtil kirken udvides i 1941-43.

Biskop Thestrups - Familiebegravelse. - Frants Thestrup - f. d. 5. Juli 1653. - d.d. 17. Aug. 1735. - Biskop over Aalborg Stift 1709-1735.

Ole Nielsen Føltved, *1794 – †1856

Præst i Baptistkirken

2

*Commandeersergeant og Dannebrogsmænd
- Ole Nielsen Føltved - født d. 13 april 1794
- død d. 11. Febr. 1836. - Dit Minde lever.*

Ole Nielsen Føltved kommer fra et husmandsbrug i Skæve i Vendsyssel. Han bliver soldat, uddannet til underofficer og i 1825 udnævnt til kommandersergent. Hans chefer er fuldt ud tilfredse med ham, og han nyder almindeligt respekt i byen.

Han er åndeligt interesseret, og inspireret af den baptistiske bevægelse bliver han og hans kone sammen med fem andre voksendøbt i 1840. Især de møder, som han holder, vækker utilfredshed hos biskoppen. Han bliver idømt store bøder, som slutter med udpantning og afskedigelse.

*Her hviler Støvet af den første nordjyske
- Baptistmenigheds - Forstander -
Ole Nielsen Føltved - *13-4-1794 +11-2-1856
og Hustru - Mariane f. Ditlev -
*28-3-1799 + 5-11-1850 Hebr. 13.4. -
Rejst af de nordjyske Baptister - 1910.*

Med hjælp fra Baptistsamfundet i København og Hamborg bliver han ansat som baptistisk missionær for Jylland og bevilget en årlig sum penge til at forsørge sin store familie med. Han bliver i 1847 udnævnt til præst. Hans mødevirksomhed i Vendsyssel og Himmerland har sikkert været medvirkende til, at Baptistkirken i Danmark, der er den ældste frikirke i landet, har opnået sin største udbredelse i Nordjylland. Føltveds Passage, en sidegade til Niels Ebbesens Gade i Aalborgs midtby, er opkaldt efter ham.

*Baptistkirken
i Nørresundby*

6

Louis le Normand de Bretteville, *1780 - †1847

Oberst, Æresborger, Tivoli Karolinelund

3

Louis le Normand de Brettevilles far er officer i Ludvig 16.s hær i 1788 under den franske revolution. Familien må flygte, og under flugten dør to af de seks børn og moderen. Louis bliver i 1794 genforenet med faderen i København. De flytter til stiftamtmanden på Fyn, hvor faderen underviser Louis privat. Ved hjælp af gode forbindelser bliver han frikorporal ved infanteriregimentet i Aalborg i 1796.

Han bliver oberst i 1842 og med bl.a. egne midler, 1600 rigsdaler, er han med til at gøre et militært område til en smuk park, det som i dag hedder Tivoli Karolinelund. For denne bedrift udnævnes han til æresborger i byen i 1845. Han gør en betydelig indsats for, at byen bevarer sit musikkorps i 1842, da regimentet reduceres til en bataljon og derfor vil miste korpset.

Tivoli Karolinelund malet ca. 1890, signeret A. G. Maleriet kan ses på Aalborg Historiske Museum.

Inden for det humanitære område yder han en stor indsats for at hjælpen kommer frem til sårede soldater i slaget ved Holsten i 1813. Brettevillesgade ved Østerbro er opkaldt efter ham. Gravstenen er flyttet fra sin oprindelige plads.

Louis le Normand de Bretteville med datteren Lodovica

Foto: N. Alstrup

Oberst - Louis le Normand - de Bretteville Ridder og Dannebrogsmænd - Æresborger af Aalborg. - født i Normandiet d. 9. Decbr. 1780 - død i Aalborg d. 8. Novbr. 1847. - Dit Minde bevares i Kjærlighed.

Morten Nielsen, *1922 – †1944

Frihedskæmper, digter

4

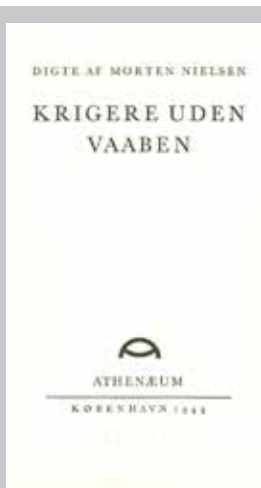
Foto: Bjarne Nielsen Brovst

Morten Nielsen er vokset op i Aalborg. Efter studentereksamen i 1940 tager han til København for at læse sammenlignende litteraturvidenskab ved universitetet i byen. Utilfredshed med dansk underskrivelse af en pagt mod Sovjetunionen og Kommunistisk Internationale gør ham til modstandsmand, hvor han bliver aktiv som skribent og engageret i flygtningetransporter. Han skriver i de illegale blade Frihedsstøtten og Dansk Månedspost samt digte i tidsskriftet Vild Hvede.

I 1943 udkommer hans digtsamling *Krigere uden Våben*. Temaerne i digtene er angsten, døden, kærligheden og øjeblikkets lykke.

Det er ikke i kamp, at Morten Nielsen falder som frihedskæmper, men ved et vådeskud under en våbentransport.

Morten Niensens Vej tæt ved Skalborg Kirke er opkaldt efter digteren.

Kendetegnende for Morten Niensens poesi er rim og rytme, som han stadig er kendt for. Honorarerne fra udgivelser af digtsamlinger og brevsamlinger danner i dag kapitalen i Morten Niensens Mindelegat, som især tildeles unge lyrikere.

William Halling, *1744 - †1796

Brigadér, godsejer, Hallings Gård

5

Foto: © Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg

William Halling er præstesøn fra Hårslev på Sjælland og kommer i latinskole, men studier og skoleliv er ikke sagen for ham. Han er tværtimod en kvik og kraftig fyr, der slås med gadedrengene. I 1760 ankommer han til Sydøstindien i tjeneste hos Dansk Ostindisk Selskab. Her kommer han i engelsk kolonitjeneste, som ledes af hårde og ubarmhjertige mænd, og han tjener mange penge i denne tjeneste, sandsynligvis ved bestikkelse og korrupsion.

I 1773 vender han hjem med en meget stor formue, som han bl.a. køber en titel (brigadér) og en herregård på Vejleegnen for. I 1776 køber han Dronninglund Slot med tilhørende avlsgård og bøndergods samt Dronninggård. Han er mest kendt som en brutal godsejer med et minimum af tålmodighed, men også som en reformivrig og fremsynet jordbesidder.

I 1783 køber han det nyopførte, palæagtige hus, som i dag er kendt som Hallings Gård, beliggende på Vesterbro, og bruger huset som vinterbolig. Den smukke port med ansigter og guirlander er fra Hallings tid.

På søjle relief: Herkules i egekrans. På hver side af Herkules: BESTEMT-HED MAN-DENS SANDE WÆRD. Foran: Föd - den 19. Mai 1744/ - död - den 2. April 1796. Højre side: En elsket Faders ærværdige Minde/ Helliget/ af hans taknemlige Börn. Vestre side: Ridder/ Brigadeer/ Herre til Dronninglund.

Albrecht Christian Johansen Myhre, *1817 - †1894

Bataljonschef, landinspektør, plantningssagen i Nordjylland

6

Foto: H. Tønnies

Albrecht Christian Johansen Myhre er søn af en kaptajn og kommer fra København. Han uddannes både indenfor militæret og som landinspektør. Han gør en fortjenstfuld indsats i Treårskrigen fra 1848 til 1850 og slutter sin karriere i militæret som bataljonschef i Aalborg i 1868. Han er landinspektør i Aalborg fra 1851 til 1894, kun afbrudt af sin tjeneste som oberst i krigen i 1864.

Myhres hjertebarn er plantningssagen. I det ellers træfattige Nordjylland overbeviser han landmændene om at plante læhegn for at imødegå sandfygning, og han er Hedeselskabets repræsentant i Nordjylland. Han er en af initiativtagerne til stiftelsen af Aalborg og Nibe med Omegns Plantningsforening i 1889, som i løbet af fem år sørger for, at en million træer bliver plantet på egnen. Oberst Myhres Vej fører op til Bejsebakken, hvis beplantning også er fremmet af obersten og sat i gang i 1895. Her er der rejst en mindesten for ham.

Oberst A.C.J. Myhre - R.af D. og Dbmd.
* 22^d December 1817 - † 19^d februar 1894

Emanuel Tauber, *1776 – †1847

7

Rektor, stiftsbiblioteket, sparekassen, personalhistoriker

© Det Kongelige Bibliotek,
Kort- og Billedarkivet

Emanuel Tauber vokser op i Roskilde, hvor faderen er rektor på katedralskolen. Efter studentereksamen i 1793 læser Tauber teologi i to år på universitetet, efterfulgt af et års ophold på det pædagogiske seminar i København. Han kommer tilbage til Roskilde Katedralskole, hvor han er lærer i de næste ti år. Faderen, der har været elev på katedralskolen i Aalborg påvirker sønnen til at tage imod et tilbud om at blive rektor for den forfaldne skole i byen i 1811. Med sin faglige dygtighed og med sine humane egenskaber formår han at genoprette skolens gode omdømme.

Ved oprettelsen i 1818 af det første stiftsbibliotek i Jylland med udlån har Tauber ansvaret for indsamling og registrering af bøger, og ved hans tilbagetræden som rektor i 1845 har biblioteket en samling på over 20.000 bøger. Fra 1824 til 1841 er han medlem af direktionen for den første sparekasse i Jylland, som i dag hedder Spar Nord. Tauber er også personalhistoriker og bidrager bl.a. til en optegnelse over embedsmænd i Aalborg.

Aalborg Katedralskole har i perioden 1554-1848 til huse i Helligåndsklostret, der ligger på C. W. Obels Plads.

Emanuel Tauber - Professor Rektor ved Latinskolen i Aalborg - Etatsraad, Ridder af Dannebrog. - født i Roskilde 5. Juni 1776, - død i Aalborg 31. Janr. 1847. - Dette Minde er sat af Venner og Disciple.

Peter Christian Kierkegaard, *1805 – †1888

8

Biskop, kulturminister, valgmenighedslov

Peter Kristian Kierkegaard er bror til den kendte filosof Søren Kierkegaard. Brødrene er påvirkede af faderens barske barndomsoplevelser på heden ved Skjern, hvor faderen forbander Helligånden.

For at andre børn ikke skal have samme vilkår under deres opvækst, giver Peter Cristian Kierkegaard, biskop 1856 - 1875, pengegaver til fattige børn. Herved undgår de at blive hyrder efter en tidlig konfirmation og kan i stedet passe deres skolegang.

I de yngre år bliver han student i 1822 og tager teologisk eksamen i 1826. I 1836 udarbejder han en videnskabelig afhandling om Grundtvigianisme og bliver en af kirkeretningens videnskabelige forkæmpere.

© Det Kongelige Bibliotek,
Kort- og Billedarkivet

På korsarm: Jesu - Ja Du kan det mage ▶
at vi Døden ej skal smage - Du Betalte Syn-
dens Sold.

Nikolaj Frederik Severin Grundtvig
*1783 – †1872

Salmedigter, præst, historiker, politiker, pædagog og filolog. Grundtvig fornyer dansk folkelighed og kristendom. Han lægger navn til Grundtvigianisme og er en af igangsætterne til folkehøjskolen. © Det Kongelige Bibliotek, Kort- og Billedarkivet

Kirkeminister bliver han i 1867, alene med ansvar for vedtagelsen af en valgmenighedslov. Som biskop er han også kendt for at højne standarden i kirke og skole og kommer jævnlig i Aalborg Fatiggård, hvor han prædiker for de fattige, fordi de er særligt forladte og omsorgsløse i kristelig forstand.

Sophie Henriette Kierkegaard, - f. Glahn, - * 14. Mai 1809, - 12. Juni 1841- + 1. Juni 1881./
- Peter Christian Kierkegaard, - * 6. Juli 1805, + 24. Februar 1888. - Gud er større end vort
Hjerte. - Poul Egede Kierkegaard - * 27. Marts 1842 +28. Februar 1915.

Niels Erik Vangsted, *1920 – †1943

9

Frihedskæmper

Foto: Karner

Niels Erik Vangsted, bankuddannet, spejderfører og medlem af Dansk Samling. Han er kendt i spejderkredse som en rolig, målbevidst og livsglad kammerat, og om forholdet til tyskerne siger han: "Det er fejlt politik udadtil at lade som om, vi holder med tyskerne og samtidig i smug holde kaffekanden parat til den dag, de engelske soldater kommer."

Sammen med en spejderkammerat udfører han jernbanesabotager og deltager i modtagelsen af sabotagemateriel. Under en aktion bliver hans gruppe afsløret af værnemagtssoldater og forfulgt. Ved Hollandhus i Rold Skov bliver gruppen indhentet, og Niels Erik falder i den første væbnede kamp d. 18. august 1943. På dette tidspunkt er samarbejdspolitikken under stærkt pres, og Niels Eriks begravelse bliver hemmeligholdt for at mindske risikoen for uro. Alligevel opstår der generalstrejke og optøjer, som er meget blodige. Sammen med andre begivenheder medfører begravelsen, at den danske regering afbryder samarbejdet med besættelsesmagten d. 29. august 1943.

Trods bestræbelser på hemmeligholdelse af Niels Erik Vangsteds begravelse, der foregår kl. 08.00 om morgenen den 23. august 1943, lykkes det ikke at hindre et massivt menne-skeopbud om eftermiddagen. Foto: Harry Dalby

Iacob Kjellerup, *1760 – †1831

10

Købmand, formand for handelsstandsforeningen 1813-1831, medstifter af Aalborg Bys og Omegns Sparekasse

Maleriet ejes af Apoteker S. C. Strøygbergs Fond. Foto: Jan Slot-Carlson

Iacob Kjellerup er søn af en købmand fra Århus og bliver uddannet til faget i Aalborg. Han er ansat hos sin bror, købmand Lauritz Kjellerup fra 1779 til 1785, og etablerer sig som købmand i byen i 1785.

Han driver fra 1785 til 1820 stor handel med bl.a. korn og sild i ind- og udlandet og formår, trods krige fra 1807 til 1814 og statsbankerotten i 1813, at tjene mange penge.

Han fører selv noget korrespondance på engelsk og tysk og sikrer, at hans lærlinge bliver undervist i sprogene.

Han er formand for Aalborg Handelsstandsforening i perioden 1813 til 1831. Trods landbrugskrise spiller han i 1824 sammen med Emanuel Tauber en central rolle i oprettelsen af Aalborg Bys og Omegns Sparekasse (i dag Spar Nord), og sparekassen har sit første lokale i Kjellerups gård i Vesterå fra 1824 til 1829.

Kjellerupsgade er opkaldt efter brødrene Lauritz og Iacob Kjellerup. Gravstenen er flyttet fra sin oprindelige plads.

Til Minde over Justitsraad - Forligelses Commissair og Kiøbmand - Iacob Kiellerup, Eier af Wisborg Gaard/ født i Aarhus d. 9. Marz 1760 - død i Aalborg d. 29. Oktober 1831 - Han blev Borger og Handelsmand i Aalborg 1785 - givt samme Aar med jomfrue - Elisabeth Berlin, - som Døden efter 28 Dages Ægteskab berøvede ham - derpaa givt anden Gang Aaret 1787 - med jomfrue - Riise Winde, - og med hende hvem Forsynet efter 13 - Aars lykkeligt Ægteskab bortkaldte - Fader til 4 Sønner og 3 Døttre - med utrættelig Virksomhed og Retskaffenhed - forhvervede han sig i hoi Grad - Medborgernes Agtelse - og i Sandhed udmærket Borgerhæder - 1 efterlevende Søn og 2 Døttre - med 4 Børnebørn - velsigne hans Minde.

Heinrich Tønnies, *1825- †1903

11

Fotograf, visitkort, lokalhistoriske billeder

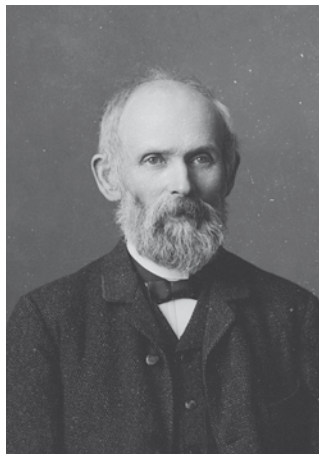

Foto: H. Tønnies

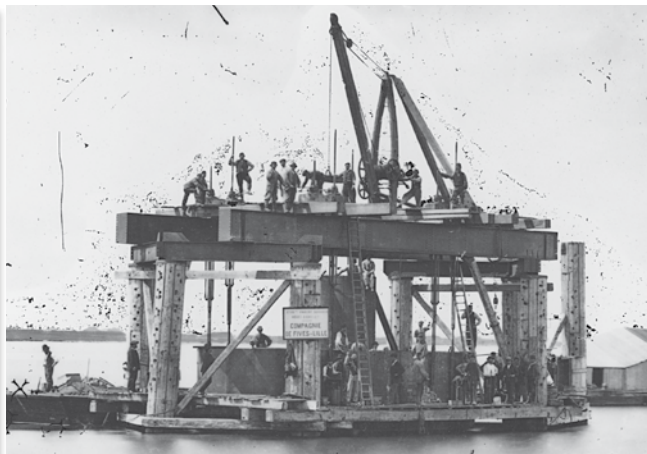

Foto: H. Tønnies

Tønnies kommer som glasmaler til glasværket Conradsminde i Himmerland i 1847 fra egnen syd for Hannover. I 1855 kommer han til Aalborg. Inspireret af berlineren C. Fritsche begynder han at fotografere og køber i 1856 Fritsches atelier. Han bliver senere uddannet i København. Han har et overlegent optisk udstyr og fremkalder visitkort efter vådplademethoden, som i 1883 bliver udskiftet med præfabrikerede tørre plader. Netop fotografering til visitkort bliver Tønnies største forretningsområde, fordi billederne kan fremstilles til en pris, som folk fra de fleste samfundsgrupper kan betale.

I 1974 viser den amerikanske fotograf Alexander Allan interesse for Tønnies visitkort og udvælger 100 billeder, som han forstørrer og reparerer til en udstilling i Aalborg. En bog med 58 af disse billeder bliver udgivet på et amerikansk forlag. Tønnies er også kendt for sine lokalhistoriske billeder fra Aalborg, og interessant er billedserien fra opførelsen af ståljernbanebroen i 1874, bearbejdet i et mørkekammer fra en pram på fjorden.

Fotograf - Heinrich Tønnies - født den 10. Mai 1823 - død den 11. December 1908 - og Hustru - Emma Tønnies - født Möller - født den 25. December - 1839 - død den 1. August 1911.

Christian Zinck, *1807 - †1883

Smed og Godthåb Hammerværk

12

© Lokalhistorisk Forening For Ellidshøj, Svenstrup og Godthaab Sogne

Christian Zinck er søn af den tysker, der leder kanalbyggeriet i Gudumholm, og for dette arbejde får faderen en jordlod i Sejflod. Christian uddannes til smed og etablerer en lille smedje på faderens ejendom. Han har mod på at fremstille nye svingplove af jern til at erstatte de gamle hjulplove af træ og får succes med denne produktion. For at øge produktionen anlægger han et hammerværk ved en lille kildebæk i Sejflod, men får snart behov for mere vandkraft. Han forpagter Godthåb Papirmølle, som han omdanner til et hammerværk i 1858. Christian Zinck og efterkommere udvider produktionen med andre redskaber og værktøjer indtil 1887, hvor virksomheden fusioneres med Lysbro i Silkeborg. De fredede bygninger er indrettet til museum. Der er rejst sag om landskabsfredning med henblik på at bevare hammerværket som eksempel på et af de få helstøbte tidlige industrianlæg i Danmark med vandveje, bygninger og inventar. Zincksvej i Godthåb er opkaldt efter Christian Zinck.

Fabrikant Christian Zinck af Godthåb Hammerværk *13. 8. 1807 + 31.1. 1883

Ane Zinck f. Larsdatter * 1.9. 1802 + 25.12. 1882

Godthåb Hammerværk er i dag indrettet som industrimuseum med en fast udstilling af værktøjer og redskaber. Bygninger, maskiner og vandkraftanlæg er restaureret.

Christoffer Strøyberg, *1795 – †1847

13

Apoteker i Jens Bangs Stenhus

Christoffer Strøyberg er den første i slægten Strøyberg, der er apoteker på Svaneapoteket i Jens Bangs Stenhus. I 1818 tager han apotekereksamen med udmærkelse. Efter ansættelse som provisor i Odense i nogle år kommer han i 1829 til Svaneapoteket. Året efter bliver han gift med apotekerens enke Else Johanne Kjellerup, der er købmand Iakob Kjellerups datter. Med penge fra Kjellerupfamilien fortsætter han restaurering og modernisering af apoteket. Han er anerkendt uden for apoteket, som medlem af Danmarks Apotekerforenings bestyrelse. Han støtter en del foreninger inden for oldtidsvidenskab og kunst, og han yder hjælp til de fattige i byen.

Sammen med stat, kommune og Ny Carlsbergfond investerer hans barnebarn Valdemar Strøyberg et stort beløb i restaurering af Jens Bangs Stenhus i 1917. Oldebarnet, apotekeren Sigurd Carl Strøyberg, overdrager i 1973 huset til en fond med henblik på bevaring af det gamle hus. I huset er der i dag et museum med genstande fra apoteket. Strøybergsvej i Hasseris og haveselskabet Strøybergs Minde er opkaldt efter Christoffer Strøyberg.

Jens Bangs Stenhus bliver opført i 1623-24 af den sterrige storkøbmand Jens Bang. Med sine fem etager har huset været stor-slået i datidens bybillede.

*Cancelliraad - Apotheker R. af D. - Chr. Strøyberg - født i Sønderborg - f. 11. August 1795 - død i Aalborg - d. 23. Januar 1847
Else - Joh. Strøyberg - født Kjellerup - født i Aalborg - f. 11. August 1797 - død samsteds d. 19. Octbr. 1860.*

Marie Ree, *1835 – †1900

14

Eneindehaver af Aalborg Stiftstidende 1872 -1900

Foto: H. Tønnies

Marie Ree vokser op i Odense, hvor faderen er redaktør. Hun bliver som knap 17-årig gift med redaktøren for Aalborg Stiftstidende, venstrepolitikeren Bernhard Ree. Han bliver erklæret sindssyg og dør på sindssygehospitalet i Århus i 1868.

Få år efter i 1872 bliver Marie Ree eneindehaver af Aalborg Stiftstidende med privilegiet til at offentliggøre bekendtgørelser og annoncer. Hun fastholder Bernhard Rees redaktionelle linie. Flere gange må hun afskedige sine redaktører for at bevare sit privilegium, fordi højre-regeringen er utilfreds med avisens kritiske holdninger. Tilskyndet af hende argumenterer bladet fra slutningen af 1880'erne for kvinders stemmeret og til at bringe kvindesagsspørgsmål i bladet.

Sønnen Theodors død i 24-års alderen påvirker hende bl.a. til at tage imod en plejesøn, Carl Bratli, der bliver en kendt sprogvidenskabelig og historisk forfatter. Efter Mariess død bliver villaen, Hasserisvej 126 i Hasseris, til et dreng hjem til minde om sønnen. I dag er det behandlingshjemmet Theodorsminde, der bærer sønnens navn.

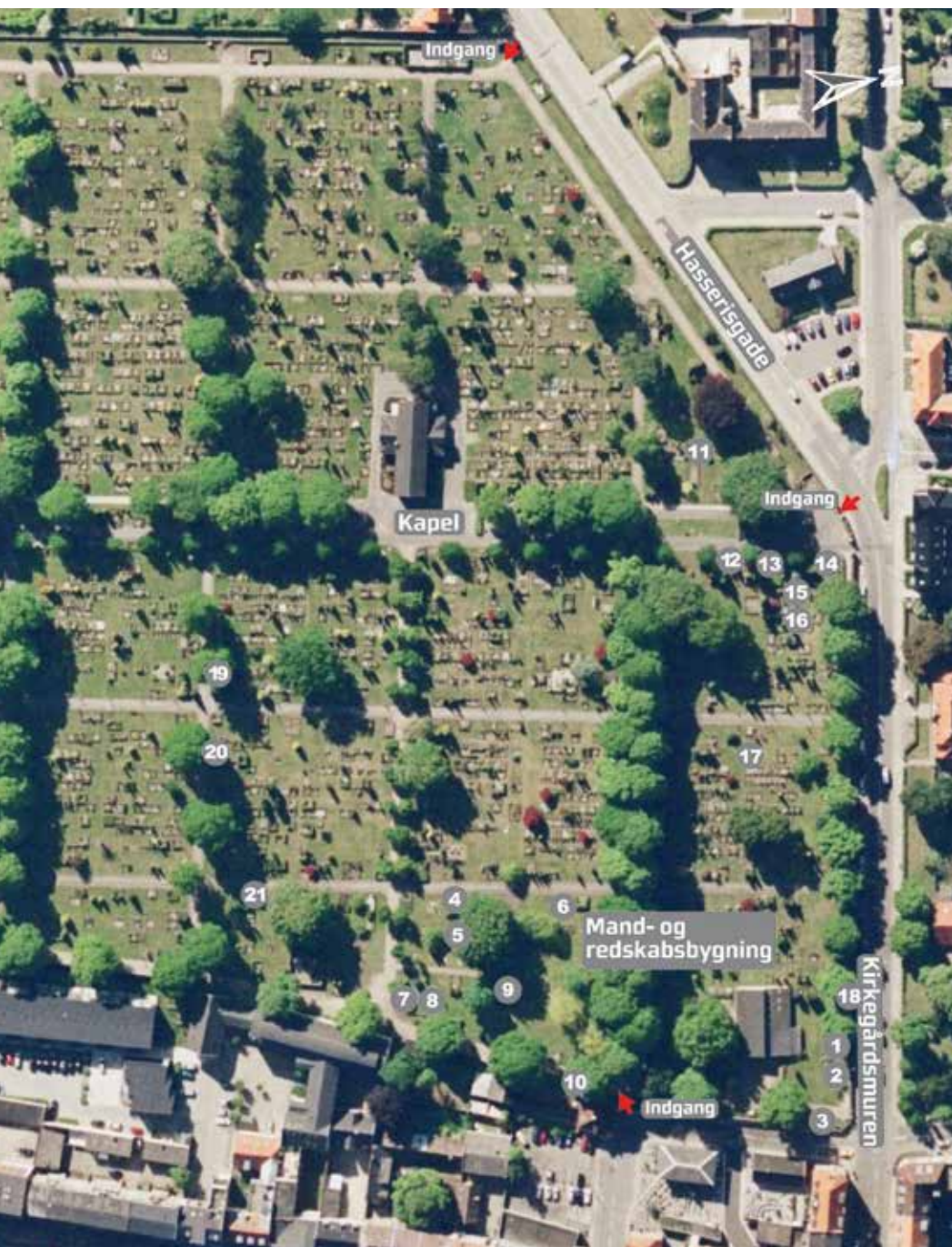
Aalborg Stiftstidende.
Adresse- og Stifts-Avis.

Aalborg Stiftstidende den 13. august 1900

© Nordjyske

Cand. Polit. - Theodor Seedorff-Ree. - Død i Aalborg 8. Dabr. 1844 - kun 24 Aar gammel. - Hoit elsket og dybt savnet. - Og hans Moder - Marie Ree, - født Seedorff. - Udgiverinde af - Aalborg Stiftstidende. - Født 1. Mai 1835. - Død 13. Avgust 1900. - Dit Minde vil leve i kjærlighed - og Taknemmelighed. På postament: Hvad er den Frommes Død?- en Aftenrøde - en Dæmning mellem lette Skyers Krans. - Et skjær, der lyser Morgenen imøde - og tænder Livets Sol med evig Glans.

Poul Pagh, *1796 – †1870

15

Købmand, skibsreder, legatstifter

Foto: H. Tønnies

Poul Pagh er født og opvokset ved Fredericia. I konfirmationsalderen kommer han til Aalborg og bliver lærling hos købmand Broder Møller i Slotsgade.

I 1827 tager han borgerskab som købmand og lejer en købmandsgård i Vesterå med færgebro og kro. Han køber gården i 1831 og udvider aktiviteterne med rederivirksomhed og skibsværft. Han handler også med korn, men han taber mange penge på disse handler på grund af egen spekulation, og skifter derfor kurs.

Nu satser han på tømmerhandel, hvilket bliver en god forretning for ham og fortsætter med rederivirksomhed. I 1857 køber han den vindmølle, der blev anlagt i 1831, hvor Poul Pagh's Gade nu ligger og anlægger den første dampmølle af sin art i Nordjylland.

I 1856 tager han initiativ til stiftelsen af Aalborg Købmænds Hjælpekasse, hvis penge skal gavne medlemmer, enker og børn efter købmænd. Af sin egen formue stifter han et betydeligt legat for Aalborgs fattige.

*Kjøbmand Skibsrheder - Dampmølleieier
- Ridder af Dannebrog. - Poul Pagh - født
1796, død 1870, - og Hustrue - Anette Hoffmann - født den 5. Novbr. 1810, død den 9.
Septbr. 1883 - deres Familiebegravelse.*

Christen Winther Obel, *1800 - †1860

16

Tobaksfabrikant, overformynder

Foto: H. Tønnies

Christen Winther Obel er 6. slægtled i en præsteslægt. Han er søn af tobaksfabrikant Frederik Christian Obel, den første i Obelslægten, der driver tobaksfabrik.

Faderen overtager ledelsen af tobaksfabrikken i 1799 og driver den med stor dygtighed, men dør allerede i 1806.

Christen Winther Obel bliver tobakspindervend efter læretid hos sin stedfar. Han udfører i 1824 et mesterstykke med karakteren meget godt og optages i Københavns Tobakspinderlaug. Som 28-årig bliver han daglig leder efter stedfaderens død i 1828 og navngiver samme år fabrikken C.W. Obels Cigar- og Tobaksfabrikker. Christen Winther Obel har flere tillidshverv i Aalborg, bl.a. overformynder i nogle år. Efterkommere er gravlagt på familiegravstedet på nordsiden af øst-vest muren omtrent midt på kirkegården.

I anledning af fabrikkenes 150 års jubilæum i 1937 tager Klostersvej, hvor fabrikken har ligget indtil 1891, navneændring til C. W. Obels Plads til minde om Christen Winther Obels barnebarn af samme navn.

Foto: Aalborg Stadsarkiv

Tobaksfabrikant - Christen Winther Obel - født 30. Septbr. 1800 - død 8. Jan 1860 - og Hustru - Barbra Obel født Herskind - født 13. Marts 1808, død 28. Juni 1847. - Velsignet være Eders Minde!

Niels Peter Vang, *1812 – †1878

17

Murermester, teglværk, cementproduktion

Niels Peter Vang anlægger i 1848 et teglværk, Vangsminde, tæt ved Østre Anlæg. Der fremstiller han også cement, og i 1854 får han eneret på at fremstille cement af ler fra Thy og kalk.

Cementen hærder ved læskning og bliver benyttet til havneanlæggene i Aalborg i 1852. Ifølge Aalborg Stiftstidende hører murermester Vangs byggeforetagender, cementfabrik og teglværk til byens betydeligste virksomheder i 1855.

Omkring 1860 bliver der hvert år fremstillet 1000 tønder cement. I 1863 bliver 105 tønder cement kaldt Aalborg Portland Cement. Vang har succes med sin virksomhed, og i 1856 køber han teglværket Godthåb ved Kjærs Mølle syd for byen. Til teglværket hører 3 stenovne, hvor der på en gang kan brændes cirka 100.000 sten. I 1872 køber han Lambert Bonnesens skibsværft, som hans sønner sammen med Lambert Bonnesens søstersønner overtager i 1873. Gaden Vangs Allé er opkaldt efter Niels Peter Vang.

*Muurmester og fabrikant
- Niels Peter Vang - født
i Aalborg 4. februar 1812
- død i Kjøbenhavn 25. Mai
1878 - og Hustru - Dorthea
Christence - født Bonnesen
- født i Aalborg 11. November
1815 - død sammesteds 29.
November 1885 -
+ Skibsbygger - Frederik
Vang - f. i Aalborg 25. Juli
1848, - d. i Aarhus 25. Marts
1887. - Julius Vang - født i
Aalborg 23. Marts 1873 - død
samst. 7. juli 1892 + - Jens
Kristian Vang - f. 15. Aug.
1871 - d. 18. Juni 1889 - Fa-
brikant - Chr. Theodor Vang
- født i Aalborg - 1. Decbr
1818 - død i Kjøbenhavn 1.
Mai 1912 - og Hustru - Eli-
sabeth Vang - f. Holk - født i
Odder 28. Septbr. 1832 - død
i København 14. April 1924.*

Vangs Teglværk fra 1900 Foto: H. Tønnies

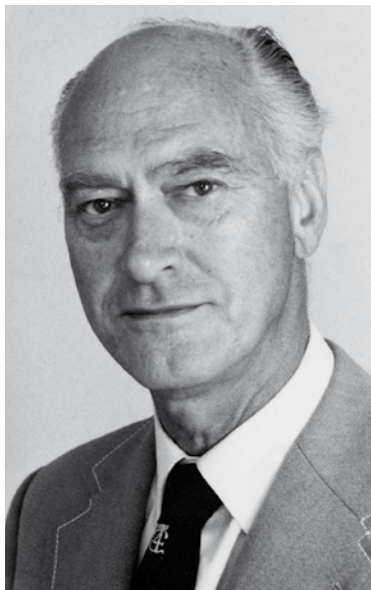
Niels August Eigenbroth, *1919 - †1994

18

Frihedskæmper, redaktør, Rebildselskabet

Niels August Eigenbroth er født og opvokset i Nibe, hvor han tager præliminæreksamen. I 1935 bliver han ansat som journalistelev på Aalborg Amtstidende. Efter endt uddannelse er han dels i livgarden, dels på Askov Højskole. Fra 1940 til 1944 er han igen ansat på Aalborg Amtstidende, indtil han i 1944 må gå under jorden på grund af sit engagement i frihedskampen, hvor han er aktiv i Toldstrups nedkastningsgruppe. Kort før befrielsen arresterer Gestapo ham, og kun et mirakel gør, at han overlever.

Fra 1945 til 1985 er han ansat ved Jyllandsposten, fra 1948 som chef for avisens Aalborgredaktion. For N.A. Eigenbroth er det vigtigt at eftertiden husker frihedskampen. I perioden fra 1950 til 1980 er han efor for. 4. maj kollegiet i Aalborg. Han glemmer aldrig USA's andel i kampen mod nazismen, og han er derfor aktivt engageret i Rebildselskabets arbejde i 25 år som pressesekretær og i 3 år som generalsekretær.

© Det Kongelige Bibliotek, Kort- og Billedarkivet

*Eigenbroth yderst til venstre ► i samtale med Toldstrup, leder af arbejdet med våbenmodtagelser og modstandsbevægelsen i Nordjylland.
Foto: Aalborg Stadsarkiv*

Jørgen Berthelsen, *1851 - †1922

Kolonihaver, byrådsmedlem, landstingsmedlem

Jørgen Berthelsen, søn af en fattig husmand i Lindholm, kommer ud at tjene i 6-års-alderen som hyrde. Selv om der kun er lidt tid til skole, får han alligevel gode skolekenskaber, fordi han både er flittig og lærenem. I Aalborg bliver han ansat på glasværket og erfarer, at havnearbejderne har ringe glæde af fritiden på grund af drifkældighed.

Det giver ham ideen til arbejderhaver, og for egne midler lejer han jord i Østerkæret til de første kolonihaver, som vi kender dem i dag. Pengene tjener han som kartoffelsælger og som entreprenør. Han er kendt for sin sagkundskab, og i byrådet spiller han en central rolle i afledningen af de usunde åer, der gennemskærer byen. I 1898 bliver han landstingsmedlem og gør der en stor indsats for at forbedre jernbanevæsenet. Til minde om ham er bl.a. rejst statuen udført af Anders J. Bundgaard på Rømersvej, og kolonihaven Jørgen Berthelsens Minde bærer hans navn.

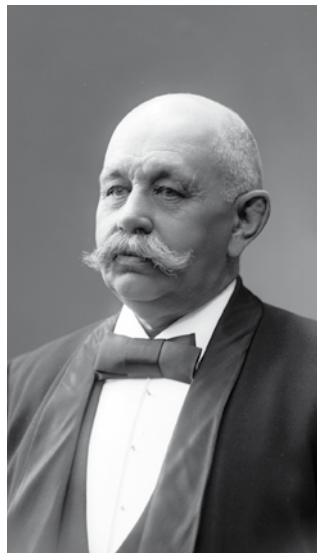

Foto: H. Tønnies

Kolonihaveidyl 2007

Landstingsmand - Jørgen Berthelsen - * i Lindholm 23. Janr. 1851 - + i Aalborg 4 janr. 1922 - Jensine Berthelsen - f. Christiansen - * i Hasseris 16. Juni 1850 - + i Aalborg 9. August 1896.

Henning Smith, *1794 - †1856

20

Guldsmedemester, jernstøberi, maskinproduktion,

Foto: Ernst Gøpel

Henning Smith kommer til Aalborg fra Randers. Han er guldsmedemester og har siden 1820 også drevet handelsrederi. Det er måske herfra, at han får ideen til at etablere et af de første jernstøberier i provinsen i 1834. Fra lejede lokaler, Algade 43, over for Budolfi Kirke, fremstiller virksomheden bl.a. kakkellovne og komfurer. Han udvider produktionen til også at omfatte maskiner. Fra 1840 til 1847 produceres nogle af de første dampmaskiner med 5 hk til bl.a. at drive spritfremstilling, og virksomheden beskæftiger 43 mand.

Han har også succes som skibsreder og kobbersmed og efterlader en meget stor formue til sin 2. hustru, Caroline Smith. Hun sikrer med testamente ved sin død i 1891, at pengene bliver brugt til gode formål i byen. Caroline Smiths Minde er et eksempel her på, oprindeligt 18 friboliger til enlige kvinder, i dag ændret til ældreboliger. Pumpefabrikken DESMI A/S i Nørresundby kan spores tilbage til Henning Smiths virksomheder, og Henning Smiths Vej i vestbyen er opkaldt efter ham.

Caroline Smiths Minde, Saxogade

Jernstøberier og Skibsrheder
- Henning Smith, - født i Randers d. 1. Januar 1794, - død i Aalborg d. 20. Januar 1856. - Sophie Smith f. Arntzen, - født i Kjøge d. 25. Juli 1796, - død i Aalborg d. 8. December 1844/ Caroline Smith f. Christensen - født i Aalborg d. 22. November 1815, - død sam-mestds. d. 6. December 1897.

Harald Jensen, *1837 - †1914

21

Fabrikant, maler, naturlæge, formand for Teknisk Skole i 40 år

Foto: H Tønnies,

Som uddannet maler får Harald Jensen adgang til Kunstakademiet. Faderen er usikker på sønnens fremtid som kunstmaler og forlanger, at han vinder en pris, hvis han skal fortsætte på Kunstakademiet. Haralds værk i en konkurrence bliver bedømt som næstbedst.

I faderens virksomhed får Harald kendskab til fremstilling af brændevin. I 1862 køber faderen et moderne dampbrænderi i Vesterå, hvor Harald får succes med fremstilling af taffelaquaviten "Rød Aalborg".

© V & S Distillers A/S

I 1883 sælger han virksomheden mod kontant betaling til DDSF og får herved fri til at male og tegne. Samme år opfører han en pragtvilla med have og park, Haraldslund, som han ved sin død overdrager til kommunen med ønsket om, at det skal anvendes til rekreative formål og til idræt. Som medlem af byrådet er han dynamoen bag byggeriet af kunstmuseet i Algade, det nuværende Aalborg Historiske Museum, og er formand for Teknisk Skole i 40 år. Som naturlæge har han hjulpet flere til at undgå amputationer. Harald Jensens Vej i Aalborgs vestby er opkaldt efter ham.

Biskop Erik Jensen, *1906 - †1975

22

Biskop, kongelig konfessionarius

Foto: Niels Clemmensen

Erik Jensen er født og vokset op i et indremissionsk hjem i Helligsø i Thy. Som dreng hjælper han sin far i landbruget og tænker slet ikke på at blive præst. Alligevel får han lyst til læse, og påvirket af den lokale præst læser han teologi.

Efter ansættelse som sognepræst i Veggerby-Bislev og generalsekretær i Københavns Kirkefond bliver han udnævnt til biskop i Aalborg Stift i 1950 som landets yngste biskop. Han er en dygtig prædikant og tager sig tid til at give et godt råd til alle: Præster, menighedsrådsmedlemmer og den menige mand. Han fastholder den betingelsesløse dåb som udtryk for det mest evangeliske og må gribe ind overfor en præst, der vil stille betingelser for dåb.

I 1963 bliver han efter kong Frederik 9.s. udtrykkelige ønske kgl. konfessionarius, og hans tale ved kronprinsesse Margrethes bryllup i 1967 gør et dybt indtryk landet over. Det er også biskop Erik Jensen, der døber prinserne Frederik og Joachim.

Biskop Erik Jensen - 21.10.1906 3.1.1975. Deri består Kærligheden - ikke at vi har elsket Gud - men at han har elsket os.

Vilh. (Vilhelm) Lassen, *1861 - †1908

Redaktør og ejer af Aalborg Amtstidende,
finansminister

Vilhelm Lassen vokser op i jævne kår i en mølle i Roskilde. Han bliver uddannet til jurist. Inspireret af Viggo Hørup bliver han venstremand og knytter sig til en radikal gruppe i partiet. Efter et kort ophold i Århus, som redaktør af det lokale venstreblad, lader han sig i 1889 overtale til at rejse til Aalborg og blive redaktør for Aalborg Amtstidende. Han bliver senere bladets ejer. Efter en hård start får han succes med at skrive reportageartikler fra dyrskuer m.m. i et jævnt og fyndigt sprog, således at bladets oplag, 6000 stk., bliver større end Aalborg Stiftstidendes oplag i 1901. Han er en dygtig taler og rejser rundt i landet og agiterer for "jord til arbejdere" og for andelsbevægelsen. Medlem af Folketinget i 1901 og finansminister i 1905. Han bliver kendt for reformlovgivning, herunder statslånefond til udstykning af store landejendomme.

Vilh. Lassen - * 10. Juni 1861 - + 6. April 1908

Marie Lassen - * 14. Januar 1864 - + 21. Juni 1921.

Marie Lassen, *1864 - †1921

Bladudgiver, landstingsmedlem,

Marie Lassen vokser op i miljøet i og omkring Venstres forsamlingsbygning i Århus, og påvirkninger derfra betyder, at hun bliver stolt af sine rødder fra landbruget. I 1885 møder hun Vilhelm Lassen, der også er engageret i Venstre, og de bliver gift året efter. I Aalborg er hun sin mand en stor støtte og hjælp, fordi politiske nederlag og økonomiske problemer skaber usikkerhed om, hvorvidt det er muligt at etablere et venstreblad i byen. I 1920 bliver hun i Aalborg valgt til Landstinget, hvor hun argumenterer for, at både Flensborg og Mellemslesvig skal genforenes med Danmark efter 1. verdenskrig. Hun har en stærk personlighed med evne til at møde alle med venlighed og forståelse. Især i landbefolkningen er hun afholdt. Efter Vilhelm Lassens død i 1908 bliver hun bladudgiver og redaktør af Aalborg Amtstidende.

Foto: H Tønnies

Foto: H Tønnies

JM. (Immanuel) Stuhr, *1879 - †1956

24

Fabrikant, Aalborg Værft, Ansgar Kirke

Foto: H Tønnies

Immanuel Stuhr er søn af mekanikus Carl C. Stuhr, der bliver kaldt hjem for at hjælpe brødrene Wang med at bygge det første jernskib, Fulton, i Aalborg. Ligesom faderen har han flair for teknik og bliver uddannet i maskinfaget i faderens virksomhed i Danmarksgade 14 - 16. Han bliver senere videreuddannet på Burmeister & Wain. I 1912 grundlægger han sammen med broderen, Peter Philip Stuhr, "Stuhrs Værft", som senere bliver til Aalborg Værft. Virksomheden har stor fremgang, og i 1916 er 700 mand beskæftiget.

Han spiller en central rolle i byggeriet af Ansgar Kirke, hvor han er hovedkasserer i perioden 1920–29, efterfulgt af mange år i menighedsrådet. Sammen med sin kone dyrker han sin store interesse musik og sang og er æresmedlem af Aalborg sangforening af 1843. Stuhrs Brygge og Stuhrsvej ved havnefronten er opkaldt efter grundlæggerne af Aalborg Værft.

Elisabeth Stuhr - 13. Marts 1882 - 7. April 1955 - Fabrikant Konsul JM. Stuhr - R. af D. DBMD - 17. juni 1879 - 1. Januar 1956

"Stuhrs Værft" på Stuhrsvej.

William Stuhr, *1882 - †1958

25

Kunstmaler

*William Stuhr som dreng ▲
Foto fra bogen:
P. C. Knudsen: Stuhrlægten*

*Maleren - William Stuhr
10. Febr. 1882 - 1. Aug. 1958
Louise Stuhr - 8. Marts 1885
10. Febr. 1974. ▼*

William Stuhr, bror til Immanuel Stuhr, er tidligt klar over, at han vil være kunstmaler. Inden han tager på udlandsrejse til bl.a. Tyskland, er han elev på Teknisk Skole i Aalborg og i malerlære. I perioden 1904 – 1907 er han elev på Krøyers Skole, hvor Lauritz Tuxen og Johan Rohde er hans lærere. Figurkomposition er hans foretrukne arbejdsmetode i de unge år, og han bliver kendt for sine arkitektonisk veldefinerede bybilleder fra Christianshavn i fugleperspektiv. Under en rejse til Paris bliver han inspireret af de franske pointillister til at erstatte penselstrøg med små prikker på sine malerier, også kaldet neoimpressionisme.

I Skagen, hvor han tager sommerophold, skaber han nyt liv i skagenskunsten med sine livlige og farverige billeder med motiver fra havnen og arbejdende fiskere. Han udstiller flere gange på Charlottenborg, hvor han er kendt for sine blomster- og skagensbilleder. Nordjyllands Kunstmuseum har følgende værker af William Stuhr: Fra koret i Budolfi Kirke (1908), Skagens Havn (1918) og Solsikker (1926).

*Fra koret i Budolfi Kirke, malet af William ▶
Stuhr i 1908. Værket tilhører Nordjyllands
Kunstmuseum. Foto: Clausen Foto.*

Kathrine Ulkær, *1896 - †1968

26

Husmoderforeningen, Marthaskolen, byrådsmedlem

Redaktør.- Hans Christian Ulkær - 1896-1942 - Kathrine Ulkær - 1896-1968

Kathrine (Musse) Ulkær vokser op i Mønstedgården på Nytorv, der senere bliver genopført som Svalegården i Hasseris.

Hun bliver kontoruddannet i socialvæsenet. Hun er formand for den lokale husmoderforening i 32 år og næstformand i De Danske Husmoderforeninger i 29 år.

For Ulkær er foreningerne vigtige, fordi de understøtter hendes ide om, at Danmarks fremtid bygger på gode hjem.

Men hun er også tilhænger af absolut og fuldstændig frihed med kvinders frie adgang til at vælge mellem arbejdsmarkedet og hjemmet.

Ulkær er igangsætteren til Martha Skolen i Aalborg til fremme af det huslige arbejde. Husmoderforeningen har to fine skolekøkkener, hvor der også afholdes kurser for mænd og blinde husmødre.

I dag er Martha Skolen en del af Aalborg Kommunes Ungdomsskole.

Hun er i flere år leder af forsvarets civil-undervisning. Med et smil er hun også altid parat til at arbejde for Hjerteforeningen og Kræftens Bekæmpelse.

Kathrine Ulkær er konservativt medlem af Aalborg Byråd i 13 år.

Skolekøkkenet i Cortesgyde fra 1943
Foto: Svend Åge Kühl

Bernhard Thorsen, *1855 - †1921

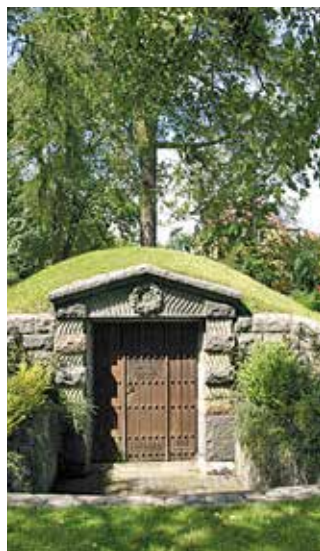
27

Manufakturhandler og margarinefabrikant

Foto: H Tønnies

Bernhard Thorsen er uddannet i manufakturhandel i Nakskov. Han begynder sin karriere i Aalborg som manufakturhandler, får snart succes med sin virksomhed, og bliver meget velhavende. Han vil gerne være foregangsmand i byen og indtræder i interessentskabet Aalborg Fløde-Margarinefabrik i 1892, året efter virksomhedens etablering. Han overtager virksomheden helt i 1908, udvider produktionen og beskæftiger regelmæssigt 40 mand. Han deltager i aktietegningen til Nordjyllands Dampskibsselskab. Han er en af de første i byen, der har bil og idømmes mange bøder for sammenstød med hestevogne, selvom han ikke altid er skyldig i ulykkerne.

*Lea - Elisabeth - Thorsen
- * - 24. Maj 1865 - + 9. April
1916 - Bernhard - Thorsen
- * 28. Novb. 1855 - + 4.
Septb. 1921. Inde i grav-
højen sarkofager samt en
portrætbuste af Bernhard
Thorsen, sign.: Gustav Gyde-
Petersen - Skagen 1919.*

Sammen med sin hustru Lea skaber han et musikalsk centrum i deres private hjem, Det hvide Hus i Hasseris. Lea kender mange af de landskendte musikere og sangere, og det bringer dem på turné til Aalborg og på besøg hos familien Thorsen. Hun er også selv kendt for at synge ved velgørenheds- og kirkekoncerter.

Thorsens private villa, Hasserisvej 134

Foto: H Tønnies

Marius Andersen, *1924 - †1997

28

Buskontrollør, formand for Sifa, borgmester

Foto: Viggo Kragmann

Marius Andersen er vokset op i meget små kår på Østerbro i Aalborg. Faderen er ansat på gasværket og er fagforeningsformand. Marius Andersen bliver også interesseret i fagforeningsarbejde og bliver formand for Bude og Ungarbejdernes Fagforening. Han har især arbejdet som buskontrollør og bliver kendt i byen som Bus-Marius.

Som 29-årig bliver han i 1954 yngste medlem af Aalborg Byråd, og i 1960 bliver han formand for S sammenslutningen af idrætsforeninger i Aalborg, Sifa. Han får gennemført byggeri af flere idræts- og svømmehaller, bl.a. Haraldslund.

Fra 1970 til 1982 er han borgmester, og ved to valg til byrådet opnår han mere end 18.000 personlige stemmer. Som borgmester får han bragt Kongelig Grønlandske Handel til Aalborg, og han gør en stor indsats for at danne rammerne for Aalborg som universitetsby, bl.a. med et nyt og stort bibliotek i Medborgerhuset.

Haraldslund ligger på Kastetvej i Vestbyen.

Fhv. Borgmester - Marius Andersen - 19. 12. 1924 + 2. 5. 1997 - Tak for alt

Gerhard Sophus Nielsen 1871 - 1933

Redaktør af Socialdemokraten, folketingsmedlem, Formand for Folketinget

Gerhard Sofus Nielsen er opvokset på Grenåegnen i et politisk interesseret grundtvigiansk gårdmandshjem. Han bliver udlært som snedkersvend i Randers i 1890.

Han påvirkes bl.a. af Peter Sabroes arbejde for at forbedre kårene for de svage i samfundet og bliver formand for sin fagforening, Snedkerforbundet. I 1905 overtales Gerhard Nielsen til at blive leder af lokalredaktionen for Socialdemokraten i Skive og vælges til byrådsmedlem i byen.

I Aalborg er der også brug for Gerhard Niensens journalistiske evner, og han bliver medredaktør af Nordjyllands Socialdemokrat i 1910. Han skriver om kommunale og politiske emner, og hans indsats bringer fremgang for partiet og bladet i byen.

Han er medlem af byrådet fra 1913 til 1917. I 1918 bliver han valgt til Folketinget i Aalborg Vestre kreds. Han får plads i vigtige udvalg, bl.a. Udenrigspolitisk Nævn og er kendt for sin solide arbejdsindsats og indsigt i Folketingets arbejde.

Gerhard Nielsen vælges enstemmigt i 1932 til Formand for Folketinget og bliver kendt for sin retfærdighedssans og upartiskhed.

*Redaktør - Gerhard Sophus Nielsen -
Formand - for Folketinget - * 1.11.1871
+ 1.5.1933 - Karen Nielsen - f. Andersen
- 2.1.1870 + 19.1.1954 - Socialdemokrater -
rejste dette Minde.*

Foto: Folketingets Oplysning

Bernhard Wosylus, 1906 - 1944

30

Politibetjent, bryder, koncentrationslejr fange

Bernhard Wozylus er oprindelig uddannet maskinarbejder. Han bliver senere ansat ved Aalborg kommunale Politi og til sidst hos Rigspolitiet, hvor han bliver udnævnt til overbetjent i 1943. Han gør bl.a. virke ved politivagten i Lille Vildmose, hvor han gør en god indsats i de klondykelignende tilstande.

Inden for sport er han kendt som bryder, hvor han vinder det jyske mesterskab seks gange, Danmarksmesterskabet i 1929 og er to gange på landsholdet mod Tyskland.

Den 19. september 1944 bliver han taget til fange sammen med 149 andre politibetjente af Gestapo, og er én af de 112 fra Aalborg /Nørresundby Politi, der kommer i tysk koncentrationslejr. Han kommer til Buchenwalde i Sydtykland, hvor den umenneskelige behandling

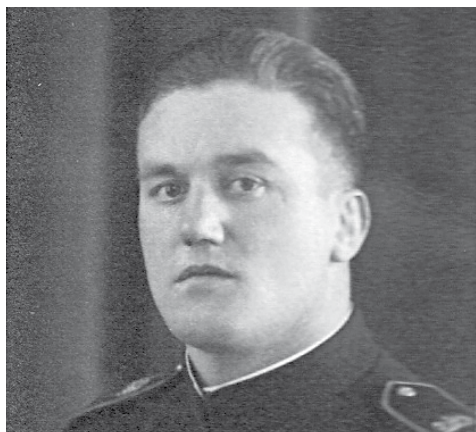

Foto: Politihistorisk Selskab, Aalborg

gør ham så syg, at han dør d. 20. november 1944.

Bernhard Wozylus er en af de seks betjente fra Aalborg Politi, der ikke kommer hjem i live efter ophold i tysk koncentrationslejr.

Gestapo arresterer politibetjente på Nytorv i Aalborg. Foto: Harry Dalby

Overbetjent - Bernhard Wosylus - død i Buchenwalde 1944 - Anna Wosylus 1912 - 1958.

Kilder

- Alexander Allan:** Heinrich Tønnies. - Camera Graphic Press, 1978
- Barn af Ålborg :** Erindringer fra barneårene af kendte ålborgensere. Vejen: KLO, [1991]
- Barfod, H.P.:** Til minde om biskop Peter Christian Kierkegaard født 6. juli 1805, død 24. februar 1888, og hans jordefærd 1. marts 1888. – Schönberg, 1888
- Berg, Ole:** Aalborg Politi under besættelsen. - 1994
- Bokkenheuser, Knud:** Og årene svandt. - Aug. Olsens forlag, 1933
- Christensen, Aksel:** Wilhelm Lassen. - Kbh. : M.P. Madsen, 1919
- Dansk Biografisk Leksikon.** - Gyldendal, 1979-1984
- Dansk Biografisk Leksikon.**- Grundlagt af C.F. Bricka; redigeret af P. Engelstoft; under medvirking af Svend Dahl. - Schultz, 1933-44
- Dansk Kvindebiografisk leksikon.** - redaktion Jytte Larsen ... [et al.] Rosinante, 2000-2001
- De danske byerhverv i tekst og billeder.** – København: Lehman & Stage, 1904
- Djernø, Kjeld:** Det grønne Aalborg: Historien gennem 200 år. – Aalborg: Teknisk Forvaltning, Park og Natur, 1999
- Eigenbroth, Aase Beck:** Eig. - Aalborg: 4. Maj Kollegiet, 1995
- Faldne i Danmarks frihedskamp 1940-45:** Udgivet af Frihedskampens Veteraner; redigeret af Ib Damgaard Petersen ; i redaktionskomiteen: Svenn Seehusen og Sven Hoffmann. - 2. reviderede udgave, Frihedsmuseets Venners Forlags Fond, 1990
- Fra Himmerland og Kjær herred /** Udgivet af Historisk Samfund for Himmerland og Kjær Herred. - Farsø: [Historisk Samfund for Himmerland og Kjær Herred]: [eksp. S. Bugge Vegger], 1912-
- Galster, Kjeld:** Stiftamtmand Fr. Moltke og rektor Emmanuel Tauber i Aalborg. - Konrad Jørgensens bogtrykkeri, 1958
- Heinrich Tønnies:** Et fotografisk Atelier. - Nordjyllands Kunstmuseum / katalog Nina Holbøth ... [et al.] ; fotograf: Liljan Nørgaard Jensen. - Aalborg : Nordjyllands Kunstmuseum, 2004
- Jeppesen Jensen, J:** Slægten Obel: med særlig tilknytning til Aalborg - Aalborg, 1995
- Jørgensen, Hans Huus og Peter Jørgensen:** Godthåb Hammerværk og fabrikssamfund. - Historisk samfund for Himmerland og Kjær Herred, 2005
- Klitgaard, Carl:** Ålborg Købmænd gennem 500 År : 1431-1931. - 1931
- Knudsen, P.C.:** Stuhrlægten i Aalborg. - 1916
- Knudsen, P C:** Ålborg Bys Historie. - Viggo Madsens Boghandel, 1931-33, 3 bind
- Kraks blå bog:** Biografier over nulevende danske, færøske og grønlandske mænd og kvinder, 1910-
- Lassen, Wilhelm:** Offentligt fæste: Jord til arbejdere.- København: P.G. Philipsens forlag, 1894

Lottrup, Erik: Mindeblad for politifolk faldet under tjeneste ved Aalborg. - Aalborg: Aalborg Politi's seniorklub, 2003

Læsninger i dansk litteratur 1940 -70: bd. 4. – Odense Universitetsforlag: 1997

Olesen, Svend B: Fra Povl Pop til Poul Pagh : Mænd og huse i det gamle Aalborg. - Aalborg: Selskabet for Aalborgs Historie, 1972-1973.

Olesen, Svend B: Aalborg bys kirkegårde. - Aalborg kommunes park- og kirkegårdsforvaltning, 1984

Personalhistorisk tidsskrift: Samfundet for dansk genealogi & personalhistorie. - Kbh: 1880-

Rigsdagstidende 1931-32 og 1932-33: Fortsættelse af: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen – Kbh.

Samuelsen, Eivind og Henning Asp-Poulsen: Brændevinsbrænderen Harald Jensen. Aalborg: - Bellis, 1997

Samuelsen, Eivind: Marius: Fra busdreng til borgmester/manuskript: Eivind Samuelsen ; idé: Luffe Horndal; redigering: Asger Strøm assisteret af Thomas Møller. - Lakune, 1995

Seidelin, B: Fortegnelse over Litteratur vedrørende Aalborg Amt (1656-1935). - Aalborg Amts Historiske Samfund, 1939

Stenholm, J.P.: Budolfi Kirke i Aalborg. - Schølin, 1923

Strøyberg, Knud: Fortegnelse over Ålborg Købmænds Hjælpekasse og Ålborg Handelsstandsforenings legater. - 1959

Tauber, Emmanuel: Personalhistoriske Notitser om Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg i Fortid og Nutid / samlede af E. Tauber; supplerede og fortsatte fra 1847 af A. H. Nielsen. - Udgivet af Det Jydske Historisk-Topografiske Selskab. - Marinus M. Schultz, 1879-1890

Tvede-Jensen, Lars: Jyske efterretninger. - Aalborg Universitetsforlag. - 1991

Wulff, Julius: Nutidens næringsliv. - Kbh. : Lehmann og Stage, 1905

Aalborg Stiftsbog. - Aalborg : Aalborg Stifts Landemode, 1959-

Aalborgbogen.- Selskabet for Aalborgs historie, 1967-

Aalborgs historie. - [Aalborg] : Aalborg kommune, 1987-1992, 5 bind

Andre kilder

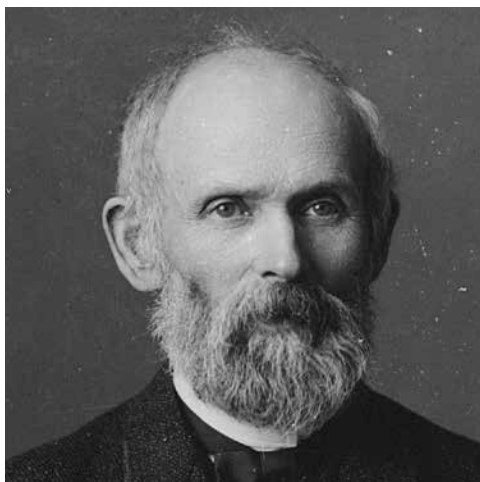
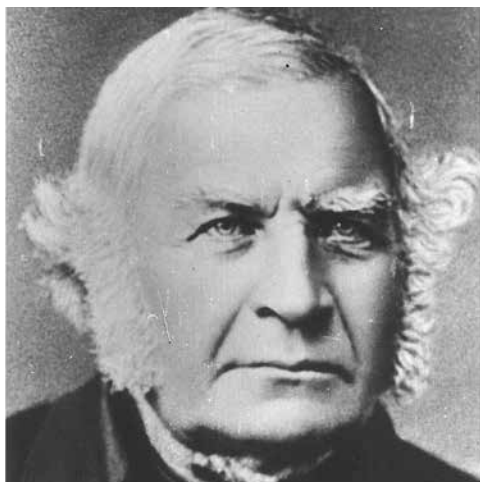
Danmarks Nationale Privatarkivdatabase – Et samarbejde mellem Statens Arkiver, Sammenslutningen af lokalarkiver, Det danske Udvandrerarkiv, Det Kongelige Bibliotek og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv

Nekrologer fra: Aalborg Stiftstidende, Aalborg Amtstidende og Socialdemokraten

Aalborg Stadsarkiv, Lokalhistorisk Samling under Aalborg Bibliotekerne

Nordjyllands Historiske Museum, Aalborg Historiske Museum

Fotos side 7, 10, 13, 15, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 34, 36 er venligst leveret af Aalborg Stadsarkiv.

Teknik- og Miljøforvaltningen -

Park & Natur
Tlf. 9931 2000

Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby

www.aalborgkommune.dk
teknik.miljoe@aalborg.dk

2008